

## 'Pəlu'a "bəgə" o po'a KOLOSUKOMU -jeyi

*Wludie po'a nyə "bəgə" -nəɛɛ'ɛ -naagi 'li.*

Koləsuకomu 'ma-a Zezii'a nyə, 'innu 'c - dalbhoyi 'Pəlu po'o "bəgə" -nəɛɛ -jeyi. Lı-i se'a 'kpu 'bhle, -ka nyutəlv-ə tə 'nı 'le 'wa "klumu, ɔ 'wın -ı 'bə. 'ɛ dı ɔ po 'u "bəgə" -nəɛɛ -jeyi. 'Le 'ɛ 'limu ɔ na Zezii Kliisi 'mo-o lı 'wee'a "lrugayuɛ, 'le, nyɔ-ɔ de 'ɔ "gwli, ɔ-ɔ 'pvn'o 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi. ɛ-be "gwlidɛɛ 'mnu'ɛ "se'ɛ dı nyɔ-ɔ 'pvn'o.

### 'Yewlu

I-II A-bu Koləsuకomu 'ma-a -a \*-Bozezii \*Kliisi'a nyə, a-bu de 'ɔ "gwli 'le a -ke ɔ 'ye'a "yi" sisri, a-bu -ke ɔ-ɔ na'a a'ba -polu'a kłe ti, 'inmɔ 'Pəlu -Lagɔ'ɔ "bhuo -za'a 'bho 'in 'ke \*Zezii Kliisi 'mnu'ɔ -dalbhoyi "du, 'in -ke -a'ba 'lotu'a "yu Timotee -ni 'sɔn, -a-bu 'ye'e amu, 'le 'in-i po'o amu "bəgə -jeyi! -A'ba -t̄ita -Lagɔ nu amu -zegɛ "lruli 'le ɔ 'ke amu -polu'a bhlubhlua "nyı!

### 'Pəlu-i 'po-o 'wa di \*-Lagɔ wɔn gbo

III -A 'po-o -a'ba -Kɔyi \*Zezii \*Kliisi'a -t̄ita \*-Lagɔ wɔn gbo -wlɛɛwleɛɛ a'ba dı. -Bho -a -kɔ ɔ -kaa wɔn gbo-o po, -a 'po -ɔ 'sɛɛ "kɔmu a'ba dı. IV -Ekedimaa, -a 'wɔn-ɔ 'bɔ na, a 'de-e Zezii Kliisi "gwli 'le a -kma'a a -Bozezii'a nyu'a dı -lreɛɛ. V A -gblee, le -ke "lru "yi a-a nu'a -kaa, 'inne 'mo-o, "kɔgwletiniezegɛ-ɛ 'ye'a amu 'mu "yi mu 'le ε 'ka ti'piple 'le yaku 'li 'bho -Lagɔ'ɔ "troli, a -de 'nɛ-ɛ

-pɔlʊ "yi. -Lago'c "dızıgi -za'a-a 'ε "kpidı 'mʊ 'le a 'ye ı 'bu'wɔn. VI ı-bı "dızıgi 'mnı, ı-ı wa'a 'le-e 'bhlıkpı'a -dadudu 'kpi ti. Nyu-u 'lı 'ı -ziadı, ı-nı 'kpa-a "kpi 'yrelęe 'le ı-nı 'sreε'ε 'wa kpli "yi. Wlu-u 'ma-a -ziadı, -ka -Lago'c 'limı -nmɔ'c wɔn, -ε -zı 'ı 'mʊ, a -kεε ε-ε 'bu-ı'wɔn, -ka -lue 'mnɔ, 'ka-a ε -nı'e a-bee -mnıvı -bodı -lręe. VII A -gblee, Epaflası 'ma-a -a -Bozezii Kliisi 'a lbhıvıvı, -ɔ -ke dı -a -kma'a tenyi, 'ınnı -to 'nı amu. 'Bho -a'ba 'bı 'mʊ ɔ nu ε'c -pɔlʊ'a klę ti 'le amu gbo. VIII ɔbɔ 'mnɔ, -ka \*-Lago'c Lisaazuzu po'a amu 'kpi 'mʊ 'le a 'ye'a a -bonyunu'a dı -kma, 'ınnı -zı 'ı -amu -bodı 'mʊ.

IX 'Inne 'bhle'e 'nyrı'a dı, -a -kaaa wlu 'mne 'bu-ı'wɔn, -a po'o -Lago wɔn gbo -wlęewłęe a'ba dı. -A 'po -ɔ wɔn gbo 'le ɔ 'ke amu 'c 'gwlıdı -to, a 'ke ε yibo -ka -zegęka 'le a 'ke ε nu, 'le 'c Lisaazuzu 'ke amu -naagi "nyı 'le a 'ke ı-bı dı 'mnı 'mvtı'wɔn. X -Bho ε -nı -kaa 'mʊ a, "lemnıı, kpli-i nu'a -a'ba -Koyi Zezii Kliisi 'tu, a 'bhle -ı'o, 'le a 'ke 'c 'gwlıdı nu. Le'ı le-ε 'ma-a -zegę, a-a 'ye -ε -nu -mu 'le a'ba -Lago'c yiboe 'ke 'kpi'kpa. XI ɔ-bɔ -Lago -ke 'nyrı-ı 'bhę'ε "yi, -a 'po -ɔ wɔn gbo, 'le 'c wɔnkue 'mʊ, ɔ 'ke amu 'kpi 'mʊ po tenyi, 'le, -bho 'kleyeeę bhla amu "kpi, a 'ke 'kpa "yi ku 'le a 'ke "gwli-ku -lręe, a 'ke ε wɔnyı'bhęe 'le ε 'ke 'le 'bubva 'mʊ "du. XII A -gblee, 'ıncı -a'ba -tıtä -Lago -nı'a yaku 'li, "nyinynıdı'a -lue komu se 'le -nı. 'Le 'mın, 'le-e ɔ-ɔ fuo nı'e 'c nyı wɔn ɔ 'ke ı -zegę "lrulinı. A-bu -ke -jolu ɔ kati'a "yi, a 'ke ɔ 'le -ye 'le a 'ke -zegę 'mne 'ye, a po ɔ 'sεε! XIII A 'ye li-ɔ, 'le "nyinynıdı'a -kuyre 'mʊ ɔ -za'a -amu 'le -a 'ye \*Sataan'a 'lru 'zı 'wlu,

'le nyu 'o dıkmayu Zezii Kliisi -kɔ'c, o 'ye -amu 'le 'wa "klumu po. XIV 'C "yu Zezii 'mnɔ, 'nnɔ zetie'e -amu 'le -a'ba "nyinynidi 'mu 'le -Lagɔ'c "bhuo 'ye 'ya dı 'bhɔ.

### \*Zezii 'mo-o -Lagɔ'c tiyalı 'wee'a -klagba

XV -Lagɔ -nı'a 'le yaku 'li nyɔ'c 'ye'a li, -ka 'o -dedekpli -nı'a a, 'le \*Zezii \*Kliisi 'mu o -po 'ne "piemu 'le nyu 'ye ε li'ye. Lε"o le -Lagɔ -ya'a ti, 'nnɔ 'mo-o 'ya -klagba. XVI -Ekedımaa, 'nnɔ o -zi -nı'e 'mu, 'le, lı-i -nı'a 'le yaku 'li -ke yaku "yi o, -yı -nı'a 'nɔɔ 'bhluıkpa "kpi o, -yı nyɔ'c 'ye'a li o, -yı nyɔ'c 'ye'a li o, nyɔ"o nyɔ'c 'bhle'a wɔnkue 'le yaku "yi -ke yaku 'li, o 'ye i ti-ya. C -zi -nı 'nɔ 'mu-ε 'le o 'ye i ti-ya 'le 'o 'nynı 'ke "yi'bhe. XVII -Da o -see 'i ti-ya ke, 'o nyɔtu -nı'e-e ti see. 'Innɔ 'bhle 'i kwa 'le i 'ye ti-nı 'o 'sana 'mu. XVIII -Ka nyɔ'c "lru 'bhle'a 'o 'gblu kwa, -ka -lue 'mnɔ 'ka-a o "du'o 'o -glıgb'a "lrugayue. 'Innɔ "nyı'e nyu tinielre. 'Innɔ 'mo-o lı 'wee'a 'bhleyi. Nyu -Lagɔ -za'a glu 'le 'məmu'a "klumu, -u -nı'a ti -lreε, 'nnɔ 'mo-o 'wa nyamna. ε-ε tɔ-o'o na, 'nnɔ 'mo-o -Lagɔ'c tiyalı 'wee'a -klagba 'le o-c "nyı'e nyu tinielre. XIX -Ekedımaa, -Lagɔ'c "bhuo-o 'ybha'a 'o -dedekpli'a kle 'ke 'le 'o -pɔlu 'zɔ -nı. XX -Ka -lue 'mnɔ 'ka-a o 'ybha'o -lreε o 'ke 'o "yu 'mnɔ 'mu -zi -nı, 'le, 'o tiyamu -nı'a 'nɔɔ 'bhluıkpa "kpi-e, 'le yaku "yi -ke yaku 'li, o -ke uñ 'ke -ybhe. C-bɔ 'o "yu-u 'me -nı'a 'bho nyvyrilbhaatu "yri, 'o nymo-o 'wla'a ti, 'nnɔ -ya'a 'bho 'wa 'nynımu -pɔlu'a lipıpεε.

XXI A -gblee, 'an 'lotu'a "nynuu-a, "nyinynidi a-a nu 'ka, a-a popo 'ka 'gwluti -bεnyı'a dı, a -se

'k̥i-ı -Lago'c nyu -ko. **XXII** 'Traamu 'tɔ ɔ, 'mɛmɛs 'ɔ "yu 'mnɔ 'mɛ -n̥i'a 'bho ε-be nyvyrilbhaatu "yri, 'ɔ nymɔ-ɔ 'wla'a ti, 'inne -ybhe -n̥i'e amu, 'le, -bho ɔ -ka le-e yi, a -kaa 'b̥i li'bhe 'bho 'ɔ "yigbeyi. **XXIII** L̥i a 'ka nu 'le ı 'ka -kaa 'mu-n̥i a, 'inne 'mo-o, -Lago'c "d̥izigi nyu-υ tɔ'c amu, a -de n̥i 'li ti "k̥omu! A'ba 'ɔ "gwlidɛɛ's -sɔ -deni 'mu -le! A -kaaa ı-b̥i "d̥izigi 'mn̥i 'bu-υ'wɔn, "k̥ogwletiniezegɛ -ye'a amu 'mu "yi mu 'le ε 'ka ti'piple 'le yaku 'li, a -de'a -pɔlu 'yi, a'ba -pɔlu'a 'wlu ε "yi -le! I-b̥i "d̥izigi 'mn̥i -l̥rɛɛ, 'inmɔ 'Pɔlu pa'a 'ya 'mu'zalbh̥u 'le nyu 'ye ı 'bu'wɔn 'le 'bhlikp̥i'a -dadudu "kpi.

### *'Pɔlu -kpa'a-a ɔ \*-Bozezii'a nyu*

**XXIV** 'Traamu 'tɔ ɔ, 'an 'lotu'a "nynuu-a, ε-be lbhu 'in-ı nu'a a'ba -zɛgɛ'ε d̥i, 'ɛ kamu nyu-υ ya'a 'inmu 'kleyeɛɛ 'kpi, 'le, ε-be 'an 'kleyeɛɛ 'mne, ε-ε 'lbhaa'a 'inmu 'bvbua "yi. -Ekedimaa, -ka nyɔ'c "lru 'bhle'a 'ɔ 'gblu kwa, \*Zezii \*Kliisi 'ma-a -kaa 'ɔ -gligba'a "lrugayuɛ, ɔ 'ye-e 'kle -benyi, 'le -a 'ye 'pon 'bho -Lago'c "yigbeyi. -Ka -lue 'mnɔ ɔ, 'ka-a 'mna-a'a ku-u 'n̥ine'o -l̥rɛɛ 'le 'ɔ lbhu 'ke "yrigbɔ mu. ε-be 'an 'kleyeɛɛ 'mne, 'inne -nynia'a 'ɔ ne "yi. **XXV** A -gblee, -Lago'c "bhuo-o -za'a 'bho 'inmu, nyu-υ 'ma-a 'ɔ -gligbawɔnyi'a nyu, 'in 'ke υ -kpa. ɔ 'bɔ-ɔ ti, 'in 'ke nyu 'wee 'ɔ "d̥izigi -bodi 'mu-za. **XXVI** -Tanyi a, 'ɔ "d̥izigi 'mn̥i, ɔ "zize 'ko-o 'ya "kpidi nyunyu 'wee "yrsili. 'Traamu 'tɔ ɔ, ɔ 'po -ı "piemu, nyu ɔ -kɔ'c, un 'ye ı 'bu'wɔn. **XXVII** -Ekedimaa, le ɔ 'ybha'a ɔ 'ke nu, -ka ε 'bhe'ε "yi ε -zi'a l̥i 'wee, ɔ 'bɔ-ɔ ti ɔ 'ke ε υ -tɔ, 'le ɔ 'ke 'bhlikp̥i 'wee'a nyu -kpa. I-b̥i "d̥izigi

-ke "kpidi 'kpa'a "piemu, 'inni 'mo-o, a-bu -se'a-a \*'Zuifu, Zezii Kliisi -ni'e-e amu 'mu. 'E "lru "yi, -ka 'o 'nyni 'bhε'ε "yi, a'ba ne-ε 'ye -kaa 'mu-ni mu.

**XXVIII** 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a dı, -a za'a 'o dı nyu 'wee -bodi 'mu, -a "du 'u "dı 'mu, 'le, -naagi -Lago "nyt'a -amu, -a "luo 'ne 'mu, -a tɔ nu'o. -A 'bo-ɔ ti, nyɔ"o nyɔ-ɔ -ke Zezii Kliisi "sisri'a "yi, -ka -Lago'ɔ -dedekpli -ni'a a, 'o ne 'ke -kaa -ni.

**XXIX** 'Inne 'bhle'e 'nyni'a dı, wɔnkukpı Zezii Kliisi po'a 'in 'mu, 'in-i nu 'ni lbhv.

## II

**I** A -gblee, a-bu Kolosukomu-e, Laodiseekomu -ke nyu -lrvv-v -see'a 'inmu 'ye ke, -ka 'in -ni'a sianamu a'ba dı, 'in 'bo-ɔ ti a 'ke i yibo. **II** 'In-i 'nu-o -kaa 'le a 'ke 'kpı "yipopo, a 'ke dı kıkma 'le a 'ke tikpukpun. Zezii Kliist'a "dızıgi'a "kpidi -Lago po'a "piemu, 'in 'bo-ɔ ti a 'ke i 'mvti'wɔn tenyi, a 'ke i 'li ti-de 'le -Lago 'ke amu 'ya dı "nitiwunna. I-bı 'o "dızıgi 'mnı, Zezii Kliisi'a "kpidi i -za'a 'mu. **III** O-bɔ Zezii 'mnɔ, 'in "nyt'a -amu -naagi 'le -a 'wɔn'ɔ lı 'mvti. 'Innɔ 'bhle'e -naagi'a 'lru kwa 'le 'ε letu 'bhle'e 'nyni tenyi. 'Inne nu ε'o 'le nyɔ-ɔ 'wɔn'ɔ lı 'mvti -lrεε.

**IV** A 'ye li-ɔ, 'an 'lotu'a "nynuu-a, 'in-i 'za-a amu i-bı dı 'mnı -bodi 'mu, 'le nyu-v 'bhle'a -miesre, vı -kaa amu "yrabha 'mu 'lbha, 'le a'ba "gwlidee -kaa -deni 'mu -sɔ. **V** -Bho koo 'in -te gbo -dı, a de "gwli na, 'an -polu 'wla-a amu "yi ti. -Ka a'ba Zezii Kliisi'a "gwlidee ku'a 'mu 'le a kpukpun'a ti, ε-ε 'lbhaa-a 'inmu 'bubua "yi.

\*Zezii \*Kliisi'a nyu'a kpli

**VI** 'An 'lotu'a "nynuu-a, -ka \*Zezii \*Kliisi "du'a a'ba -Koyi, nyu 'tmuu 'ni amu-ε 'le a 'ye ı 'wcoč. 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a dı, -ka ɔ 'bo'c ti 'tin, a -na -kaa! **VII** -Ka tu-u po'a bhi glu 'le ε-ε ku'a glu ti a, -ka -lue 'mnı, a de Zezii Kliisi "gwli, 'le, "dızıgi nyu-ı tɔ'c amu, a 'ke ε 'li ti-de! 'Innɔ "nyı'e nyu tiniezegə 'le ɔ-ɔ po 'u 'kpı 'mu. Nyu-ı tɔ'c amu, -ka un-ı nu'a, a "nyı ɔ a'ba "bhi -jeyi a'ba -pɔlu'a kle ti, a nu -kaa! -Zegə -Lago-ɔ nu'a amu "Iruli'a dı, a po ɔ 'sEE -wlEεwlEε!

**VIII** 'Bho 'ε lemu, a "du a'ba "bhi "yrili, 'le, bhubhuyiti'a lı nyu-ı popo'a 'gwluti, un -kui ı 'mu"luo 'le un -kaa a'ba "gwlidε -deni 'mu -za! I-bı 'gwlutipopoli 'mnı, "nyinynidi'a -zuzu 'bhle'a wɔnkue 'le yaku "yi -ke nyunyɔ'c -naagi 'mu ı-ı 'wlu'o. 'Ya 'wlu Zezii Kliisi 'mu. **IX** 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a dı, a'ba po u -lokui -le! -Ekedumaa, ɔ-bɔ Zezii 'mnı, 'innɔ -Lago "nyı'e 'ɔ -dedekpli'a kle 'le ɔ -ke ɔ 'ye ε 'mu-ple. **X** A -gblee, a -ke Zezii Kliisi 'mnı "sisri'e-e 'tɔ "yi'a dı, -Lago'ɔ -dedekpli'a kle -ni'e 'le a'ba -pɔlu 'zo. Nyɔ'o nyɔ-ɔ 'bhle'a wɔnkue 'le yaku "yi -ke yaku 'li, Zezii Kliisi 'mnı, 'innɔ 'mo-o 'ɔ 'bhleyi.

**XI** 'An 'lotu'a "nynuu-a, a -ke ɔ "sisri'e-e "yi 'kəmu'a dı, 'mu'yibole tɔ'c nyu -ka a "du'a 'ɔ nyu, 'inne ɔ "du'o amu li. -Benyi -Lago na \*'Zuifu mu \*kle 'mu. 'Le a-bee -mnuu -bodi, 'mu'yibole Kliisi "du'a amu li, ε -se nyunu nu ε -ko. ɔ-bɔ Zezii Kliisi 'mnı, 'innɔ ε-ε 'wlu'o 'mu. Ebε 'mnı, 'inne 'mo-o, a'ba "nyinynikpli a 'bhle'a -benyi, ɔ -zi 'ı-ı amu kwa 'mu ti. **XII** A -gblee, 'bho a'ba \*batizeenamu, ε kɔɔ'c-ɔ -ka nyu 'gbaa 'nɔ ka amu 'le a -ke ɔ 'ye'a 'me 'le un 'ye 'ɔ amu 'gbaa -lrEE,

vn 'ye'a amu tinmaze. 'Bho -gaa -lue 'mne 'mu, a -s'c'c "nuko, 'e letu koo'c-c nyu-u 'gaa 'nu amu, 'le, -ka o -s'c'c glu 'le 'meme'a "klumu 'le o 'ye'a ti-ni -lree, -ka -lue 'mno 'ka-a -Lago "nyi'e amu tinielre. 'E letu -nu-e'o, -ekedimaa, o-bc -Lago 'mno-c-zo 'c glu 'le 'meme'a "klumu, 'le o 'ye'a ti-ni -lree, a 'de-e "gwli na o 'bhle-e wonku, 'le o 'ke a-bee -mnvu tinielre "nyi. **XIII** -Tanyi a, -da a "du -ni 'ka nyu -yu se 'c yibo, 'le, 'c 'muyibole 'mne, -e to'c -ka a "du'a 'c nyu, a -see 'e -bhla 'ye ke, "nyinynidi a-a nu 'ka'a di, a 'me 'ko'o 'bho 'c "yigbeyi. 'Traamu 'tco, o 'gaa'a-a amu Zezii Kliisi, 'le, -ka o -zo 'c glu 'le 'meme'a "klumu 'le o 'ye'a ti-ni -lree, 'ka-a o 'nyi'e amu tinielre, 'le, -ka o 'bhco 'c -a'ba "nyinynidi'a di, o 'ye -kaa a'ba nu'a di 'bhco -lree. **XIV** A -gblee, -tanyi a, -a 'naa-a \*-Lago 'c gba "yi'a di, 'c 'cekuta -ni'e -amu 'kpi. E -nt'a -kaa 'mu a, -a'ba "nyinynidi'a kpa-a -nt'a -amu "kpi, -a 'ke 'ka -za, -e 'ma-a 'meme'e 'bho 'c "yigbeyi, o -zi -nu'e-e Zezii Kliisi 'mu 'le o 'ye 'me 'bho -a'ba 'bi 'mu, -a'ba "nyinynidi'a di. 'Ka-a -a'ba kpa 'mne'c di 'bhco 'c. 'E letu koo'c-c -ka o koo'c e-be kpa 'mne 'bho Zezii'a nyayrilbhaatu "yri 'le e -ke o 'ye'a 'me. **XV** O-bc Zezii Kliisi 'mno'c 'meme'e di, "nyinynidi'a -zuzu 'bhle'a wonku, 'le yaku "yi, o lu 'i tu won 'mu, 'le, -ka o nu'a 'e letu, 'c 'meme'e 'mne, 'inne -to 'ne nyu gbaa. E koo'c-c -ka tuluyi 'wla'a 'c -jiekomu 'le 'c lemu ti 'le o-c to 'nu nyu "yi, 'le, -ka o "du'a 'wa wonziyi, vn 'ke i yibo.

**XVI** 'An 'lotu'a "nynuu-a, 'ka-a e -ni'e 'mu'a di, lilih a-a li'a, 'nanalı a-a 'na'a, 'le "bhalreeke 'cülre'a gco -ke 'Zuifu'a gce -lru, 'le "bhalreeke

\*'Zuifu'a lifəzo, 'bho 'ya klə'ε damu, nyɔ'ɔ "du 'bho a'ba da -le! **XVII** I-bi gba 'mnı, Zezii Kliisi 'ye'a -yi mu, i-i 'mo-o 'ɔ "yitigugələ. 'Le ɔ yi'a, 'le i 'ye 'tɔ 'plu 'kpa. -Ekedımaa, 'ya -ziadı'a "bhuo-o 'mo-o ɔ-bɔ Zezii Kliisi 'mnɔ. **XVIII** 'Ka-a ε -nı'ε 'mu'a dı, nyɔ"o nyɔ-ɔ 'bɔ'c ti ɔ 'ke 'ɔ "bhuo 'zɔ -ya 'le nyu 'ke ɔ 'yra, -ɔ 'bɔ'c ti ɔ 'ke -Lago gbo'a -dalbhomu bvbɔ, "yri ɔ-ɔ 'ye'a ti, -ɔ 'lɛ 'ɛ le, a'ba "tayi nɔ "yiti, 'ɔ "du 'bho a'ba da -le! 'ɔ nyɔtu-u 'bhęę-ε 'ɔ "bhuo "yi bhubhuyiti. Nyunyɔnaagt'a "se ɔ-ɔ po'o. **XIX** -Ka nyɔ'ɔ "lru 'bhle'a 'ɔ 'gblu kwa, Zezii Kliisi 'ma-a -kaa 'ɔ -klagba, ɔ -ke ɔ se "yi"sisri. Nyunyɔ'ɔ li 'wee "sri'a 'gblu "yi, -ka kuku 'zɔ'ɔ -tani kpvn 'i ti, nyu Zezii Kliisi -kɔ'ɔ, 'ka-a ɔ -ke vn "sisri'e "yi. 'Innɔ po 'v 'kpi 'mu, 'le, -ka -Lago 'ybha'a 'tın vn 'ke -na, vn-v na'a -kaa.

**XX-XXI** A'ba "bhi yibo'o-o na, a -ke Zezii Kliisi bhete'e-e gbo 'le a -ke ɔ 'ye 'mε. 'Bho a-bee'a damu, 'ε 'zɔ 'mo-o, "nyinynikpli a 'bhle'a -benyi, ɔ -zi 'i-i amu kwa 'mu ti. 'Ε dı, "nyinynidı'a -zuzu 'bhle'a wɔŋkuε 'le yaku "yi, a se 'tɔ 'ya "lru 'zɔ -nı. Ε -nı'a 'tɔ -kaa 'mu 'le, nyu-v -see'a -bhla Zezii Kliisi yibo ke, leedi a-a na'a 'wa ka'a? Gba 'wee nu'a: A'ba li 'innejene -le, a'ba 'tu 'innejene li -le, leedi a-a kpvn 'nı "yi'a? **XXII** I-bi gba 'mnı, nyunu po 'i 'wa -bonyunu. 'Wa -tɔtɔlı 'mu i-i 'wlv'o. 'Ya 'wlv -Lago 'mu. 'Ε dı, i-bi li-i -kɔ'ɔ gba 'mnı, -Lago nu'a nyu li, 'le vn 'ke i li, i-i 'sɔ-ɔ ti. **XXIII** I-bi gba 'mnı, -bho nyu -gbv nı ya "yribhuo 'muti, vn-v popo-o 'gwluti na, i-i "nyi-e nyɔ dılikpvən. -Ekedımaa, nyu-v 'po-o 'wa "bhi gba 'le vn-v nu'o, vn bvbɔ -kaa -Lago, vn 'ke 'wa "bhi 'zɔ -ya, vn 'ke 'wa "bhi 'kleyeεε "kpi -ya -

lrəε. 'In -gbv'a 'ɛ lətu ya a, ı-bı gba 'mnı-ı 'mo-o bhubhuyiti'a li 'bho -Lago'c "yigbeyi. I se 'bhəε ı 'ke nyɔ wənkuε "nyı, 'le, li 'c nyunyənaagı -nı'a "yi, c 'ke ı wən 'mə cə.

### III

#### *\*Zezii \*Kliisi "nyı-e amu -dedekplilre*

I A -gblee, 'an 'lotv'a "nynuu-a, a'ba "bhi yibo'o-o -ka -Lago 'gbaa'a amu \*Zezii \*Kliisi, 'le, -ka c -zɔ 'c glu 'le 'memv'a "klumv, 'le c 'ye'a tı-nı -lrəε, -ka -lue 'mnɔ 'ka-a c "nyı'e amu tınielre. 'Ka-a ε -nı'e 'mv'a dı, c-bɔ Zezii Kliisi 'mnɔ, cən, cən, c -nı'a 'le yaku 'li, 'bho 'c -tıt -Lago'c "troli 'le c -kɔ'c li 'wee, -zıgı-ı 'wlv 'c 'mə, a 'bı ı ti! II -bı -zıgı-ı 'wlv'a 'le yaku 'mne 'li, a zi 'ya dı! -Yı 'ma-a 'nɔc 'bhlukpə "kpi'a li, a'ba zi 'ya dı -le! III -Ekedımaa, a'ba tıniεva zi-o'o 'le Zezii Kliisi 'ye amu tınielre "nyı. Cəc 'mnɔ, -c -ke -Lago "sisri'a "yi, 'inno 'bhle'e a'ba tınielre 'mne kwa, 'le, nyu -yu se 'c yibo, vən se 'bhəε vən 'ke ı 'məti'wən. IV -Ebe tınielre 'mne, -bho 'ɛ "nyıyi yi le 'le 'c 'nynı'a "yibhəεε 'mə, -ka ε 'bhə'ɛ "yi, a-bee -mnvən -lrəε, 'ka-a a'ba ne 'ke "yi'bhe -lrəε, 'le nyu 'ke ε li'ye.

#### *-Bənyıkplı -ke 'traamukplı*

V 'An 'lotv'a "nynuu-a, 'ka-a ε -nı'e 'mə'a dı, ı-bı lı-ı'a nı'a -laa -Lago 'tv: "bhıleεε "bhlece-e, 'ya -kaabolı -lrıı-e, "nyinyninaagı'a 'tvnvlı -lrıı -ke satəbhleεε, a -zı ı kwa gbo! (A -gblee, nyɔ-c 'bhle'a sate, lı-ı "luo'a -Lago'c 'bı 'mə, 'inno 'c -pɔlv-u kpvn'o ti.) VI I-bı kplisasvı 'mnı'a "lrı "yi, nyu-v'a "du'a 'bho -Lago, c-c 'ye u 'c 'cəkvtə "kpi

-ya mu. **VII** A -gblee, u-bu nyu 'mnu, -da a -ni'a 'le 'wa "klumu -benyi, 'ka-a a'ba kpli -ni ko'o.

**VIII** 'Traamu 'tɔ ɔ, 'ce-e, nyanı -ke a -bonyunyu'a 'nynisiɛɛ "nyinynika, a 'bho 'ya dı! Wlu-u se'a 'muzaka -ni, 'ɛ 'wlı 'le a'ba wɔn 'mu -le! **IX** A 'bho sunlicicedi! -Ekedımaa, "nyinynikpli a 'bhle'a kwa 'muti -benyi -ke "nyinynidi a-a nu'a -lreɛɛ, a -zi 'i-i kwa gbo. **X** Kplilre a "luo'o 'tɔ 'mu. -Lago "nyi 'i amu. ɔ-ɔ 'po -i kpan 'mu 'komo, 'le, -ka 'ɔ -dedekpli -ni'a a, a'ba ni 'ke -kaa -ni, 'le a 'ke o yibo -ka -zegeka. **XI** 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a dı, nyu-υ 'ma-a \*'Zuifu o, -u -se'a-a 'Zuifu o, nyu-υ mu'a kle 'mu o, -u -see'a \*kle 'mu mu o, le'ɛ "yriyibomu o, nyu-υ se'a le'ɛ "yri yibo o, nyu-υ 'ma-a 'genynuukpiun o, -u -se'a-a 'genynuukpiun o, 'wa kle 'bhɛɛ'ɛ 'mu-ɛ 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi. -Ekedımaa, \*Zezii \*Kliisi -ni -lue 'tin, 'inno 'mo-o 'wa 'bhleyi, 'le, nyu o -ko'ɔ, o -ni'e 'le 'wa -pɔlv 'zɔ.

**XII** A -gblee, 'an 'lotu'a "nynuu-a, a popo 'gwluти na -Lago -za'a 'bho amu-ε a 'ke 'ɔ nyu "du! ɔ -kma'a-a a'ba dı -lreɛɛ. 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a dı, a 'ye nyu'a ngaze, a'ba 'limu -nmo wɔn, a -ya a'ba "bhi 'zɔ, a -nmo kpli 'mu 'le a 'ke "gwli-ku! **XIII** A 'bhıbhıe wɔnyi! -Bho nyɔ nu amu "nyinynidi 'lruli, a 'bho 'ya dı! -Ka -a'ba -Koyi Zezii Kliisi 'bho'ɔ a'ba "nyinynidi'a dı, abu 'bho -kaa a -bonyunyu'a ni'a dı -lreɛɛ! **XIV** 'Bho 'ya lemu, le-ɛ 'bhle'a 'nyu tenyi, 'inne 'mo-o a'ba dıkıkmee. -Ekedımaa, -bho a kıkma -kıkma dı, "lemnu a-a 'ple-ɛ -pɔlv 'mu 'le a-a kpıkpıun'o ti. **XV** A -gblee, -pɔlv'a bhlubhlua Zezii Kliisi "nyi'a amu, a "tayi ne "yiti, ε 'ke 'le a'ba -pɔlv 'zɔ "yi, -ekedımaa,

-Lago 'la'a amv-e 'le -pəlv'a bhlubhlua 'ke a'ba 'nynimu -nı 'le a 'ke nyı -lue "du! E-be -zegə ɔ nu'a amv "lruli'a dı, a po ɔ 'səe -wləewləe! **XVI** Dı Zezii Kliisi -za'a 'mu, a de ı 'le a'ba -pəlv 'zə ti 'tın! A popo nı 'gwləti "kəmu! -Naagi -Lago "nyı'a amv, a "luo nı 'mu 'le a 'ke ı tvtə, 'le a 'ke "dı 'mu "dudu! 'Lvi nyv-v za nı'a -Lago'ɔ -wəe -ke 'lvi -lrvi \*'ɔ Lisaazuzu-u po'a nyv'a wən 'mu 'le vnv-v bhle 'ı a, a bhle ı -Lago -bodi 'le a 'ke ɔ 'səe po! 'Le 'ya 'wee 'mu a 'bhəe ɔ 'nyni "yi a'ba -pəlv'a kle ti! -Bho a -ka -kaa nu a, Zezii Kliisi'a 'muzadı 'mnı, a popo nı 'gwləti "kəmu! **XVII** An 'lotv'a "nynuu-a, lə"o lə a-a nu'a, a-a za'a 'mu, a -ke -a'ba -Köyi Zezii 'bhəe wlu 'mu 'le a 'ke 'ɔ 'nyni "yi'bhe! 'Le 'ɔ 'nyni 'mu, a po -a'ba -tita -Lago 'səe!

### *-Lago'ɔ nyv'a -gligba*

**XVIII** A-bv 'nynukpakrı-ı "ti'a nyna, a-bv 'in-i "si'e 'nyni. A'ba nyı"o nyı ɔc'y 'wa nyimie kwa 'le vñ 'ke ɔ 'bho "du, -ekedımaa, 'inne -nmɔ'ɔ "yrili 'bho -a'ba -Köyi \*Zezii \*Kliisi'a "yigbeyi!

**XIX** Nyı-ɔ 'ma-a 'nynbhleyi, 'cuññ 'tmvəv'o -lrəe. ɔ -kma 'ɔ 'nyı'ɔ dı! C! -pəlv'a 'bhəe "yi -le 'bho v 'kpi!

**XX** "Yreetı-a, a "du 'bho a'ba 'bhlemv 'le lə"o lə 'mu, -ekedımaa, 'ɛ lətu nu'o -a'ba -Köyi Zezii Kliisi 'tv.

**XXI** 'Bho 'ɛ lemv, nyv -yu 'ma-a "yreetı'a 'bhlemv, 'wa -pəlv'a 'bhəe "yi -le 'bho v 'kpi 'le 'kpi -kvv v "yiti-wa!

**XXII** A-bu 'ma-a nyu'a lbhvnumü, 'in-i "du-o amu "dı 'mu -lreε. A'ba -klıgbı -ke lbhv a-a nu'a a, a "du u 'bho 'le le" o le 'mu! -Bho un -ni 'bho a'ba "troli, un 'ke a'ba "dı -za'a dı, a'ba "du -ni nu 'bho'a "se -le! -Bho un "nyı amu lbhv, a nu ε a'ba -pəlv'a kle ti! -Ekedımaa, a-a "du'o 'bho-o -a'ba -Köyi. **XXIII** -Bho un "nyı amu lbhv" o lbhv, a nu ε a'ba -pəlv'a kle ti, -ekedımaa, ε -se nyunu'a "se'ε lbhv -ko! -A'ba -Köyi'a le mo'o -lreε. **XXIV** A popo 'gwlvti na, o-bı -a'ba -Köyi 'mnı-o 'ye-e amu -zegε "lruli-nu -mu. Nyı o -ko'c o, -zegε o de'a 'le yaku 'li ti 'wa dı, 'inne o-c 'ye amu "lruli-nu mu. -Ekedımaa, a'ba -klagba -ke lbhv a-a nu'a a, 'c "bhuo 'mo-o Zezii Kliisi. **XXV** ε -ni'a -kaa 'mu a, dı-i se'a "yi'sreε, nyı-o nu 'ı a, -Lago-o 'ye -c 'kleyeeε "kpi -ya -mu 'c "nyinynidi 'mnı'a dı. -Ekedımaa, -Lago'c ple nyı-o "yri.

## IV

**I** 'An 'lotu'a "nynuu-a, a-bu 'bhle'a lbhvnumü, a-bu 'in-i "du'o 'tɔ "dı 'mu. A nu u "yisreεdi "lruli! A popo 'gwlvti -lreεke na, a-bee -mnvv, a 'bhle-e -köyi 'le yaku 'li!

### *'Pəlv-u "du-o Koləsukəmə "dı 'mu*

**II** 'An 'lotu'a "nynuu-a, -zegε -Lago nu'a amu "lruli'a dı, a yaa 'mutı 'le a 'ke o \*wɔn gbo po! A'ba 'bhle 'plı -le! A po o 'seε "kəmə!  
**III-IV** Nyı-u -ni'a 'inmu -kpanamu 'bho -Lago'c lbhv'a nunamu, a po o wɔn gbo -lreε 'in -ke 'wa dı, 'le, 'c wlu -a za'a nyı -bodı 'mu, o 'ke 'ε -jolu wɔn-flo, 'le, \*Zezii \*Kliisi'a "dızıgi'a dı-i 'kpa'a 'tɔ "piemu a, -a 'ke 'ya "kpidı gbɔzıza, -a 'ke ı u 'tmvv! A po o wɔn gbo 'an dı, 'le, -ka 'c wlu

'lɛ'ɛ 'tın, 'in 'ke ε -kaa nyu -bodi 'mu-za gbaa! A -gblee, 'ɔ wlu'a 'muzeε 'mne'ɛ dı, 'in -ni'e co -jie 'mu.

**V** 'An 'lotu'a "nnyuu-a, nyu-υ se'a Zezii Kliisi yibo, a 'sreε a'ba kpli "yi 'bho υ "kpi! -Nco -ke 'li a -ni'a a, a'ba "tayi ne "yiti 'ɛ zi -le bhubhuyiti! A -kpa nu -nalo! **VI** A -gblee, -bho nyɔ po 'tɔn 'le -zapu kɔ, -ka ε-ε nmc'ɔ wɔn, a'ba wɔnmwlu -ni -kaa! -Bho nyɔ dede amu le'ɛ "kpidi ti, -ka a 'ke ε gbozıza -yɔkɔɔ, 'le ɔ 'ki ı 'muti'wɔn -ka -zegeka, a yibo -kaa -lrεε!

### *'Pɔlv-υ 'po-o Koləsvəkəmə 'yewlu -jeyi.*

**VII** A -gblee, -a'ba dıkmalotu'a "yu Tisikı "yri kpvn'a ti 'bho -a'ba -Koyi -Lago'ɔ -jeyi, -ɔ -ke 'in-i nu'a ɔ lbhv, 'inno 'ye amu 'an "kpidi -bodi 'mu-za mu. **VIII** Le-ε -ke "lru "yi 'in-i lbho 'ɔ 'le amu gbo a, 'inno 'ka-a: A 'ye li-ɔ, 'in-i lbho -ɔ'o, 'le, dı-i -ni'a zinamu 'co -amu gbo, ɔ 'ke amu 'ya kuna po 'le ɔ 'ke amu 'kpi "yi po -lrεε. **IX** A'ba "bhi'a "bhliyi Onesimu "yri kpvn'a 'noči ti 'bho -Lago'ɔ -jeyi, -ɔ -ke dı -a -kma'a -lrεε, 'un -ni -ke ɔ -na'o. Dı-i -ni'a co zinamu, un -ni 'soči -ye ı amu 'tmuu mu.

**X** Alisıtakı -ke 'in -ni'a coo 'nie -jie 'mu na, o-bɔ 'ye'e amu! Banabaasi'a 'lotu'a "yu Maakı na, o-bɔ 'ye'e amu -lrεε! (ɔ-bɔ Maakı 'mnɔ ɔ, 'in -za'a 'ɔ dı amu -bodi 'mu-ε see: -Bho ɔ yi 'le amu gbo, a kpvn 'ɔ 'likpu -gli!) **XI** Zezii -ke liduunynı 'ma-a Zutuusı na, o-bɔ 'ye'e amu -lrεε! 'Le \*'Zuifu "we'a "klumu, υ-bu nyu tan 'mnu, 'wa "sε-ε kpa'a 'inmu 'le -Lagɔlbhv'a nvnamu, 'le nyu ɔ

-ko'c'o, nyu -lruu 'ke 'bı 'ye 'le 'wa "klumu. Un-ı  
'po-o 'co'n 'inmu 'kpı "yi tenyi.

**XII** A'ba "bhliyi Epaflası na, o-bı 'ye'e amu! O-ı  
'mo-o \*Zezii \*Kliisi'a lbhunuysi. O-ı 'po-o \*-Lagı  
wɔn gbo -wləewləe a'ba dı, 'o -pɔlv'a kłe ti. O-ı  
'po -o wɔn gbo, 'le a'ba "gwlidəe -kaa -deni 'mu  
-so, a 'ke "yritiku 'bho a'ba -Lagɔjeyinanamu, 'le  
a 'ke 'o 'gwlıdı yibo -ka -zegəka 'le a 'ke ε nu. **XIII** -  
Ziadı mo'o. A-bı Koləsukomu-e, Laodiseekomu -  
ke Yielapolisıkomu'a dı o-ı sıa'o tenyi. **XIV** Luuki  
'ma-a -dɔtɔcɔ, -o -ke dı -a -kma'a tenyi, o -ke  
Deması -ni 'son na, u-bı 'ye'e amu!

**XV** Zezii'a -glıgbawɔnyi'a nyu-ı -ni'a  
'bho Laodisee, 'inmɔ 'ye 'v! -A'ba 'lotu'a  
"yunynaakpu Nefaa -ni'a 'le 'wa "klumu, un -ke -  
a -Bozezii'a nyu-ı 'gbuu'a "lru 'le u "bhlibhlegbo,  
'inmɔ 'ye 'v -lreε! **XVI** ε-be "bɔgv 'in-ı po'a -laa  
amu -jeyi, -bho a gwe 'ε 'lizrεe "yi, a -Bozezii'a  
nyu-ı -ni'a 'bho Laodisee, a kpε ε 'le u gbo, un  
'ke ε 'li zre -lreε! U-bee -mnuu'a -ne 'in po 'v  
-jeyi, -bho ε 'wlu 'le u gbo, 'le ε 'ke amu gbo nyni,  
a zre ε 'li -lreε! **XVII** A 'tmuu Asipu, lbhu -a'ba  
-Koyi Zezii Kliisi "nyı 'o o, o 'ke ε "yrili"du -ka  
-zegəka!

**XVIII** 'An 'lotu'a "nynuu-a, 'inmɔ 'Pɔlv 'ye'e  
amu! 'An 'yewlu -nεε, 'mna-a'a "bhuo-o 'cnı ε'o.  
-Ka 'in -ni'a -jie 'mu, a'ba 'mate ni -le!

-Lagı -wunna amu "niti!

**-YBHEYBHETITELRE**

**Nyabwa: -YBHEYBHETITELRE New Testament  
Nouveau Testament de Nyabwa**

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyaboa (Nyabwa)

Contributor: International Bible Society

All rights reserved.

2020-11-30

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source  
files dated 29 Jan 2022

7657d3f5-7539-5138-b61f-b1ee280646f9